

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 4To/86/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1515010563
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 11. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Karol Kováč
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2017:1515010563.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu JUDr. Karola Kováča a sudcov JUDr. Tibora Kubíka a JUDr. Petra Šamka, v trestnej veci obžalovaného RNDr. E. O., pre prečin zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., o odvolaní obžalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V z 13.04.2017 sp. zn. 7T/73/2015, na verejnom zasadnutí konanom dňa 07. novembra 2017 takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Tr. por. z r u š u j e sa rozsudok Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 7T/73/2015 zo dňa 13.04.2017 vo výroku o treste.

Na základe § 322 ods. 3 Tr. por. a podľa § 44 Tr. zák. s použitím § 42 ods. 1 Tr. zák. sa

u p ú š ť a

od uloženia súhrnného trestu vzhľadom k trestu uloženému J.. E. O. rozsudkom Okresného súdu Bratislava V z 19.04.2017 sp. zn. 1T/78/2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 04.10.2017 sp. zn. 1To/77/2017.

V ostatných výrokoch zostáva napadnutý rozsudok nedotknutý.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 7T/73/2015 zo dňa 13.04.2017 bol obžalovaný J.. E. O. uznaný za vinného zo spáchania prečinu zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 31.12.2009 v Bratislave na J. ul. č. XX ako konateľ spoločnosti J. C., s.r.o., IČO: XXXXXXXX, so sídlom Bratislava, J. ul. č. 28, zodpovedný za ekonomickú činnosť spoločnosti, uhradil záväzok voči veriteľovi- RNDr. E. O. z titulu poskytnutej pôžičky pre spoločnosť J. C., s.r.o, sumu v hotovosti vo výške 736 629,85,-eur a to výdavkovým pokladničným dokladom VC XXXXXX napriek tomu, že ku dňu 31.12.2009 neuhradil existujúci splatný záväzok voči spoločnostiam R. D., s.r.o., vo výške 57 456,80,-eur, spol. RE-T., s.r.o., vo výške 13 778,40,-eur a spol. MLYNY, a.s., vo výške 48 156,02,-eur,

podľa znaleckého posudku č. XX/XXXX Ing. JUDr. M. E. v rozhodnom čase splatnosti faktúr ku 31.12.2009 uhradil ostatným veriteľom spoločnosti J. C., s.r.o., 23,4% záväzkov, teda spoločnostiam Urbia D., s.r.o., mal uhradiť sumu 13 444,89,-eur, spol. RE-ARS, s.r.o., mal uhradiť sumu 3 224,15,-eur a spol. MLYNY, a.s., mal uhradiť sumu 11 268,51,-eur, týmto konaním uvedeným spoločnostiam spôsobil škodu v úhrnej výške 27 937,55,-eur.

Za uvedenú trestnú činnosť bol podľa § 240 ods. 2 Tr. zák. s poukazom na § 38 ods. 2 Tr. zák. obžalovanému J. E. O. uložený trest odňatia slobody vo výmere 12 mesiacov. Podľa § 49 ods. 1 písm. a/, § 50 ods. 1 Tr. zák. bol obžalovanému výkon uloženého trestu podmienčne odložený na skúšobnú dobu 30 mesiacov. Podľa § 50 ods. 2, § 51 ods. 4 písm. c) Tr. zák. bola obžalovanému uložená povinnosť spočívajúca v príkaze zaplatiť v skúšobnej dobe spôsobenú škodu v úhrnnej výške 27.937,55 euro. Podľa § 60 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. súd obžalovanému uložil aj trest zákazu činnosti vykonávania funkcie štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti, ako aj konať za právnickú a fyzickú osobu pri výkone podnikateľskej činnosti na dobu 4 roky.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. bol obžalovaný zaviazaný zaplatiť náhradu škody poškodeným spoločnostiam R. D. s.r.o., so sídlom Panská 14, Bratislava, IČO: XXXXXXXX vo výške 13.444,89 euro, RE-ARS s.r.o. so sídlom Panská 14, Bratislava, IČO: XXXXXXXX vo výške 3.224,15 euro a MLYNY s.r.o. so sídlom Koceľova 8, Nitra, IČO: XXXXXXXX vo výške 11.268,51 euro.

Podľa § 288 ods. 2 Tr. por. boli poškodené spoločnosti Urbia D. s.r.o., RE-ARS s.r.o. a F. s.r.o. odkázané so zvyškom nároku na náhradu škody na civilný proces.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie obžalovaný J. E. O., ktoré odôvodnil osobitným písomným podaním prostredníctvom svojho obhajcu. V odvolaní namieta, že sa necíti byť vinným z trestného činu, pre ktorý bol uznaný za vinného. Vykonané dokazovanie preukázalo, že spoločnosť nebola schopná plniť svoje splatné záväzky a mala viac veriteľov s viacerými splatnými pohľadávkami. Na rozdiel od úvah súdu prvého stupňa je názoru, že insolventnosť spoločnosti bola taká, že neumožňovala ani čiastočné uspokojovanie veriteľov. Súd vychádzal z toho, že takáto možnosť tu existovala, nakoľko spoločnosť mala obžalovanému vyplatiť sumu 736.629,85 euro. Takáto suma v hotovosti však reálne z pokladne vyplatená nebola, nakoľko takou sumou pokladňa nedisponovala. Vystavením účtovných dokladov sa len deklarovalo zrealizovanie zápočtov medzi ním a spoločnosťou a ďalšími spoločnosťami. Túto okolnosť potvrdili aj svedkovia D. T. a I. A., ktoré pracovali na ekonomickom úseku spoločnosti a mali na starosti pokladňu. Zo započítania pohľadávok nemožno vyvodiť, že sa tak stalo s úmyslom zmariť uspokojenie pohľadávok ďalších veriteľov. Pri započítaní nedošlo k zmenšeniu majetku dlžníka, pričom pri započítaní nejde o skutočné zníženie hodnoty majetku dlžníka, ale len o jeho účtovné zníženie. Nedošlo preto k naplneniu znakov skutkovej podstaty trestného činu zvýhodňovania veriteľa. Navrhol, aby krajský súd zrušil napadnutý rozsudok a vo veci rozhodol sám tak, že ho spod obžaloby oslobodí, nakoľko skutok nie je trestným činom.

K odvolaniu obžalovaného sa písomne vyjadrili prokurátor, ako aj poškodená spoločnosť F. s.r.o. a to tak, že napadnutý rozsudok považujú za správny a zákonný.

Krajský súd vykonal verejné zasadnutie v neprítomnosti obžalovaného J. E. O., nakoľko ten písomným podaním požiadal, aby sa verejné zasadnutie vykonalo v jeho neprítomnosti. Rovnako tak bolo verejné zasadnutie vykonané v neprítomnosti poškodených subjektov.

Obhajca obžalovaného na verejnom zasadnutí uviedol, že sa pridrižiava písomne podaného odvolania a navrhuje, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok a obžalovaného oslobodil spod obžaloby.

Prokurátor krajskej prokuratúry uviedol, že navrhuje zrušiť napadnutý rozsudok iba vo výroku o treste s tým, aby krajský súd sám uložil obžalovanému súhrnný trest s poukazom na krajským súdom oboznámené právoplatné rozhodnutie v inej trestnej veci obžalovaného.

Krajský súd v Bratislave podľa § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, pričom postupom podľa § 326 ods. 5 Tr. por. konanie doplnil dôkazmi nevyhnutnými na to, aby mohol o odvolaní rozhodnúť a dospel k záveru, že odvolanie obžalovaného je iba čiastočne dôvodné a to len vo výroku o treste.

Podľa § 321 ods. 1 písm. d) Tr. por. odvolací súd zruší napadnutý rozsudok ak bolo napadnutým rozsudkom porušené ustanovenie Trestného zákona.

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. veta prvá odvolací súd rozhodne sám rozsudkom vo veci, ak možno nové rozhodnutie urobiť na podklade skutkového stavu, ktorý bol v napadnutom rozsudku správne zistený, alebo doplnený dôkazmi vykonanými pred odvolacím súdom.

Odvolací súd je názoru, že v konaní pred okresným súdom ako súdom prvého stupňa nedošlo k žiadnym takým chybám, ktoré by mohli mať vplyv na objasnenie skutkového stavu veci, pričom na hlavnom pojednávaní boli vykonané všetky potrebné dôkazy nevyhnutné pre spravodlivé rozhodnutie súdu s tým, že súd prvého stupňa vykonané dôkazy správne a logicky vyhodnotil a to spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniu § 2 ods. 12 Tr. por.

Krajský súd pripomína, že na vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti za spáchanie prečinu zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 ods. 1 Tr. zák. je nevyhnutné, aby dlžník mal minimálne dvoch svojich veriteľov s najmenej dvomi splatnými pohľadávkami, t. j. najmenej dve osoby, ktoré majú voči nemu právo na plnenie. Ďalej je nevyhnutné, aby bol dlžník v čase činu neschopný plniť svoje splatné záväzky, pričom za platobne neschopného sa považuje ten, kto má viac ako jedného veriteľa a nie je schopný plniť 30 dní po lehote splatnosti viac ako jeden peňažný záväzok (§ 3 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii účinného do 31.12.2012 - ďalej len zákon o konkurze) s tým, že na vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti za spáchanie predmetného prečinu nie je nevyhnutné, aby bol na dlžníka už v čase spáchania skutku vyhlásený konkurz, či aspoň bol podaný návrh na vyhlásenie konkurzu.

Na vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti za spáchanie prečinu zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 ods. 1 Tr. zák. sa ďalej vyžaduje, aby dlžník zmaril aspoň čiastočne uspokojenie svojho veriteľa tým, že zvýhodní iného svojho veriteľa na úkor ostatných veriteľov, či minimálne na úkor jedného veriteľa. Za zmarenie uspokojenia veriteľa pritom možno považovať nemožnosť veriteľa dosiahnuť uspokojenie jeho pohľadávky z majetku dlžníka, pričom čiastočné zmarenie spočíva v tom, že veriteľ nemôže dosiahnuť uspokojenie v takom rozsahu, ktorého by inak dosiahol pri pomernom a rovnomernom uspokojení všetkých veriteľov bez zvýhodnenia niektorého z nich. Uspokojením veriteľa sa pritom rozumie poskytnutie takého plnenia v prospech veriteľa, ktoré je obsahom právneho vzťahu. Zvýhodnenie veriteľa teda spočíva v tom, že sa mu dostane od dlžníka, ktorý nie je schopný plniť svoje splatné záväzky, plnenie nezodpovedajúce zásade pomerného uspokojenia a to na úkor ostatných veriteľov (veriteľa) toho istého dlžníka (primerane uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Tdo 72/2015 zo dňa 10.12.2015).

Z hľadiska subjektívnej stránky prečinu zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 ods. 1 Tr. zák., sa vyžaduje úmyselné zavinenie, pričom postačí aj zavinenie vo forme nepriameho úmyslu. Páchateľom predmetného trestného činu môže byť len dlžník (tzv. konkrétny subjekt) s tým, že ak je dlžníkom právnická osoba (tak ako je to aj v posudzovanom prípade) prichádza do úvahy ako páchatel jej štatutárny zástupca (tzv. konanie za iného v zmysle § 128 ods. 8 Tr. zák.).

Len pre úplnosť odvolací súd dodáva, že na naplnenie základnej skutkovej podstaty prečinu zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 ods. 1 Tr. zák. sa nevyžaduje vznik škody (škoda nie je znakom základnej skutkovej podstaty tohto prečinu) s tým, že škoda je predpokladom až naplnenia kvalifikovaných skutkových podstát tohto trestného činu.

Odvolací súd je názoru, že z vykonaného dokazovania nepochybne (bez rozumných pochybností) vyplýva, že obžalovaný naplnil vyššie uvedené znaky subjektívnej, ako aj objektívnej stránky prečinu zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 ods. 1, ods. 2 Tr. zák.

V danej trestnej veci nebolo medzi stranami sporné, že obžalovaný bol v rozhodnom období konateľ spoločnosti J. C. s.r.o. (ďalej len dlžník), ktorá mala v roku 2009 (v čase spáchania skutku) minimálne štyroch svojich veriteľov s minimálne štyrmi splatnými pohľadávkami. Veriteľmi dlžníka tu boli spoločnosť Urbia International s.r.o. so splatnou pohľadávkou v celkovej výške 57.456,80 euro, spoločnosť RE-ARS s.r.o. so splatnou pohľadávkou vo výške 13.778,40 euro a spoločnosť MLYNY s.r.o. so splatnou pohľadávkou vo výške 48.156,02 euro. Uvedené pohľadávky medzi veriteľmi a dlžníkom vznikli na podklade záväzkovoprávných vzťahov, tieto boli následne (v roku 2010) prihlásené aj do konkurzu, ktorý bol vyhlásený na majetok dlžníka a dlžník (v jeho mene obžalovaný) voči nim neuplatnil žiadne výhrady, čo do ich existencie, respektíve do ich výšky.

Okrem týchto veriteľov mal mať dlžník podľa účtovných dokladov aj ďalšieho veriteľa a to fyzickú osobu J. E. O. (t. j. samotného obžalovaného), ktorého pohľadávka mala vzniknúť z titulu poskytnutej pôžičky dlžníkovi, pričom celková výška pôžičky bola vo výške 1.030.700,38 euro. Zo znaleckého posudku znalkyne D. V. Bártovej vyplýva, že táto pôžička bola dlžníkom postupne splácaná a to tak, že v období od XX.XX.XXXX do 17.12.2009 bola splatená suma vo výške 294.071,38 euro (bankový prevod) a posledná splátka vo výške 736.629 euro bola realizovaná dňa 31.12.2009 cez pokladňu spoločnosti.

Z výdavkového pokladničného dokladu VC 900317 pritom vyplýva, že dlžník (v jeho mene obžalovaný) uhradil dňa 31.12.2009 svoj záväzok voči veriteľovi J. E. O. a to poskytnutím hotovosti vo výške 736.629,85 euro. Z obsahu tohto účtovného dokladu teda vyplýva, že dlžník uhradil celú výšku pohľadávky jedného zo svojich veriteľov.

Vzhľadom na uvedené dokazovanie možno nepochybne uzatvoriť, že dlžník mal v čase spáchania žalovaného skutku minimálne štyroch svojich veriteľov so splatnými pohľadávkami s tým, že jeden z veriteľov (obžalovaný ako fyzická osoba) bol uspokojený úplne a zvyšní traja veritelia neboli uspokojení vôbec, t. j. ani čiastočne.

Z dokazovania vykonaného na hlavnom pojednávaní vyplýva aj to, že dlžník bol v čase spáchania skutku insolventný. V tomto smere odvolací súd konštatuje, že orgány činné v trestnom konaní a súd sú povinné posudzovať otázku, či dlžník bol alebo nebol schopný plniť svoje splatné záväzky v čase spáchania skutku samostatne a to ako otázku predbežnú v zmysle § 7 ods. 1 Tr. por., nakoľko ide o posúdenie viny. Vzhľadom k tomu, že Trestný zákon nemá osobitné ustanovenie, ktoré by pre účely trestného práva definovalo pojem „úpadok“, či „neschopnosť splniť svoje splatné záväzky“, vychádzajú orgány činné v trestnom konaní ako aj súd pri ustaľovaní úpadkového stavu dlžníka zo zákona o konkurze (§ 3 zákona o konkurze, ktorý poskytuje definíciu platobnej neschopnosti a predĺženia) ako aj z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 643/2005 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe určenia platobnej neschopnosti a predĺženia. Určitá previazanosť trestného činu zvýhodňovania veriteľa so zákonom o konkurze tu vyplýva aj z toho, že trestný čin zvýhodňovania veriteľa je tzv. úpadkovým trestným činom, ktorého podstatou je, že dlžník sa dopúšťa zvýhodňovacieho konania práve v čase, keď je v úpadku (konkrétne v platobnej neschopnosti).

V zmysle uvedených právnych predpisov (účinných do 31.12.2012) je preto nutné za platobne neschopného (insolventného) považovať toho dlžníka, ktorý má viac ako jedného veriteľa a nie je schopný plniť 30 dní po lehote splatnosti viac ako jeden peňažný záväzok. Takáto situácia nastala v roku 2009 aj u dlžníka spoločnosti Robinson C. s.r.o., pričom išlo o stav dlhodobý, respektíve trvalý. Skutočnosť, že dlžník nebol v roku 2009 platobne schopný nepochybňuje ani obžalovaný a vyplýva aj z toho, že už v roku 2010 podal dlžník sám na seba návrh na vyhlásenie konkurzu, pričom v konkurznom konaní bolo zistené, že dlžník je v úpadku, nakoľko má viac veriteľov a nie je schopný 30 dní po lehote splatnosti uhrádzať svoje splatné záväzky (platobná neschopnosť dlžníka). Rovnako tak bolo zistené, že dlžníkove splatné záväzky prevyšujú hodnotu jeho aktív (predĺženie dlžníka). Tieto skutočnosti zistil krajský súd z pripojeného konkurzného spisového materiálu Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 4K/50/2010. Zastavenie platieb zo strany dlžníka a zastavenie podnikateľskej činnosti dlžníka tu teda bolo dôsledkom jeho pretrvávajúcej insolventnosti (úpadku), keď minimálne počas roku 2009 nebol objektívne schopný plne uhrádzať všetky svoje splatné záväzky a musel uhrádzanie svojich záväzkov selektovať.

Pre úplnosť krajský súd uvádza, že pre zistenie platobnej neschopnosti je právne irelevantné, že dlžník niektoré svoje záväzky uhradza, respektíve, že uhradza niektoré svoje záväzky čiastočne. O platobnú neschopnosť teda ide už vtedy, keď dlžník nemá finančné záväzky 30 dní po lehote splatnosti kryté svojim finančným majetkom, pričom ide o trvalejší ekonomický stav dlžníka. Nie je pritom rozhodujúce ani to, či úpadok dlžníka je dôsledkom jeho činnosti majúcim pôvod v jeho hospodárení alebo je výsledkom viac-menej objektívnych udalostí (situácia na trhu), respektíve, či k nemu viedla činnosť tretích osôb (napríklad spáchanie trestného činu na úkor majetku dlžníka).

Z vykonaného dokazovania možno preto nepochybne ustáliť, že dlžník bol v roku 2009 v úpadku (platobne neschopný), mal viac ako jedného veriteľa s viac ako jednou pohľadávkou a nebol schopný priebežne uhrádzať všetky svoje splatné záväzky (ani jeden z veriteľov uvedených v skutkovej vete výroku o vine pritom nebol tzv. zabezpečený veriteľ s prednostným právom uspokojenia svojej

pohľadávky). Za takéhoto stavu mal dlžník povinnosť (stanovenú mu skutkovou podstatou trestného činu zvýhodňovania veriteľa a zákonom o konkurze) uspokojovať svojich veriteľov pomerne a rovnomerne, t. j. podľa zásad uspokojovania nezabezpečených veriteľov v konkurznom konaní a nie uprednostniť jedného z nich.

Zo znaleckého posudku znalkyne Mgr. D. M. E. vyplýva, že dňa 31.12.2009 bolo výdavkovým pokladničným dokladom VC 900317 vyplatených konateľovi dlžníka E. O. suma 736.629,85 euro. Tento doklad bol zaúčtovaný ako úhrada ostatných záväzkov voči spoločníkom a členom (tento účtovný doklad tvorí prílohu č. 8 predmetného znaleckého posudku, pričom fyzicky bol vystavený na sumu 502.000 euro s tým, že v pokladničnej knihe bol zaúčtovaný na sumu 736.629,85 euro).

Z uvedeného je zrejmé, že časť majetku dlžníka, ktorá mohla byť použitá aj na aspoň čiastočné uspokojenie zvyšných veriteľov dlžníka bola v celosti použitá len na vyrovnanie záväzku voči konateľovi dlžníka, t. j. voči obžalovanému. V posledný deň roku 2009 teda dlžník uhradil celú pôžičku, ktorú mu mal poskytnúť obžalovaný ako fyzická osoba, teda fakticky uhradil obžalovaný v mene dlžníka iba tento záväzok a ostatné záväzky iných veriteľov (uvedených v skutkovej vete výroku o vine) ignoroval.

Obžalovaný teda ako štatutárny orgán dlžníka, ktorý bol platobne neschopný, vykonal určité konanie, ktorým neoprávnene zvýhodnil jedného svojho veriteľa pred iným svojim veriteľom. Obžalovaný celkom evidentne uprednostňoval pri dispozíciách s majetkom dlžníka jedného veriteľa a to samého seba. V tejto okolnosti možno nepochybné vidieť neoprávnený zvýhodňovací úkon zo strany obžalovaného, ktorý sa v podstate nestaral o žiadnych iných svojich veriteľov (veriteľov dlžníka), ale len o pohľadávku, ktorú mal voči dlžníkovi ako fyzická osoba.

Pokiaľ obžalovaný v odvolaní namietal, že vyššie popísaným konaním obžalovaného nedošlo k skutočnému a ani účtovnému zmenšeniu majetku dlžníka, tak túto okolnosť nikto nespochybňuje, nakoľko nemennosť majetkového stavu dlžníka po protiprávnom konaní páchatel'a je základom skutkovej podstaty trestného činu zvýhodňovania veriteľa. Odvolací súd pripomína, že pri trestnom čine zvýhodňovania veriteľa sa nikdy nemení celkový stav majetku dlžníka použiteľného k uspokojeniu svojich veriteľov, ale dlžník použije svoj majetok k uspokojeniu veriteľov nerovnomerne, respektíve pohľadávku niektorého z veriteľov neuspokojí vôbec (použitím majetku dlžníka sa tu rozumie aj stav vyrovnania pohľadávky vzájomným započítaním pohľadávok). Zvýhodnený veriteľ síce dostáva len to, čo by mu inak patrilo, keby dlžník nebol v úpadku, ale pretože dlžník nie je schopný uspokojovať pohľadávky všetkých svojich veriteľov, tak plným uspokojením jedného veriteľa ukracuje zvyšných veriteľov. Krajský súd opakuje, že za takejto situácie musí dlžník postupovať tak, že bude uspokojovať veriteľov len pomerne a rovnomerne, teda dlžník v úpadku musí s veriteľmi, ktorí majú rovnaké práva, zaobchádzať rovnako (tzv. princíp rovnakého zaobchádzania s veriteľmi, ktorí majú rovnaké postavenie vyplýva z ustanovenia § 6 zákona o konkurze). Dlžník v úpadku pritom musí uspokojovať svojich veriteľov s rovnakými právami pomerne a rovnomerne bez ohľadu na to, v akom poradí nadobudli splatnosť ich pohľadávky.

Podstatnou odvolacou námietkou obžalovaného bolo to, že suma 736.629,85 euro, ktorú mal vyplatiť dňa 31.12.2009 v skutočnosti v pokladni nebola, ale išlo len o realizovanie zápočtov medzi obžalovaným a obchodnou spoločnosťou.

Krajský súd tejto námietke nemohol prisvedčiť. V prvom rade je nutné uviesť, že zo spisového materiálu vyplýva, že spoločnosť J. C. s.r.o. bola dlžníkom obžalovaného (ako fyzickej osoby) a to z titulu poskytnutej pôžičky. Tento záväzok dlžník v roku 2009 postupne splácal a to tak, že v období od 03.04.2009 do 17.12.2009 bola obžalovanému splatená suma vo výške 294.071,38 euro a posledná splátka vo výške 736.629 euro bola realizovaná dňa 31.12.2009 cez pokladňu spoločnosti. Zo spisového materiálu pritom vôbec nevyplýva, že by aj spoločnosť J. C. s.r.o. mala vzájomnú pohľadávku voči obžalovanému, ktorá by mohla byť predmetom ich zápočtu. Ak by to tak bolo, potom nie je jasné, prečo spoločnosť J. C. s.r.o. takmer počas celého roku 2009 postupne splácala poskytnutú pôžičku obžalovanému, keď mohla pohľadávku obžalovaného započítať so svojou pohľadávkou, ktorú mala mať voči obžalovanému a finančné prostriedky použité na splácanie pôžičky mohla spoločnosť použiť na úhradu pohľadávok iných svojich veriteľov. Odvolací súd opakuje, že nič zo spisového materiálu nenasvedčuje tomu, že by mala spoločnosť J. C. s.r.o. pohľadávku voči obžalovanému a to vo výške presahujúcej 700.000 euro, ktorá by bola spôsobilá na započítanie s pohľadávkou obžalovaného.

Z hľadiska právneho, ale aj účtovného, nebol pritom žiadny dôvod, aby sa prípadné započítanie vzájomných pohľadávok realizovalo (či skôr zastieralo) prostredníctvom výdavkového pokladničného dokladu. Ak by skutočne existovali dve vzájomné pohľadávky vhodné na započítanie, potom by nič spoločnosti Robinson Cafe s.r.o. nebránilo v tom, aby sa takéto započítanie aj riadne uskutočnilo a nebolo „schovávané“ za úhradu záväzku prostredníctvom výdavkového pokladničného dokladu.

Z vyšetrovacieho spisu, ale aj z pripojeného konkurzného spisu pritom vyplýva, že dlžník mal na konci roku 2009 prijať platbu od spoločnosti E. s.r.o. (išlo o spoločníka v dlžnej obchodnej spoločnosti) vo výške 501.611 euro. K tejto platbe sa obžalovaný nevedel bližšie vyjadriť, ale v podstate aj tu zopakoval svoju obhajobu, že spoločnosť E. s.r.o. mala pohľadávku voči dlžníkovi a nešlo o reálne prijaté finančné prostriedky. Skutočnosť, že obžalovaný v mene dlžníka uskutočňoval na konci roku 2009 dispozície s majetkom dlžníka vyplýva aj zo správy predbežného správcu o stave dlžníka zo dňa 17.09.2010 (je súčasťou oboznámeného konkurzného spisu). Z uvedenej správy možno vyvodíť, že dlžník previedol svoj hmotný investičný majetok v zostatkovej hodnote 534.621,32 euro dňa 01.10.2009 kúpnu zmluvou na spoločnosť Lander s.r.o. Tieto skutočnosti teda nenaznačujú, že by dlžník reálne na konci roku 2009 nemohol disponovať väčším objemom finančných prostriedkov, ktoré boli následne vyplatené obžalovanému ako veriteľovi dlžníka.

Pokiaľ teda obžalovaný svoju obhajobu o neexistencii finančných prostriedkov založil aj na výpovediach svedkýň D. T. a I. A., tak vo svetle vyššie uvedeného (neexistencia vzájomnej pohľadávky dlžníka voči pohľadávke obžalovaného, ako aj zbavovanie sa majetku dlžníka za sumu cez 500.000 euro) nevyznievajú tieto svedecké výpovede vierohodne. Navyše svedkyňa D. T. ako účtovníčka obžalovaného, nevedela logicky vysvetliť, prečo by sa výdaj finančnej hotovosti z pokladne mal realizovať len papierovo a ani nevedela vysvetliť, prečo si tak dobre pamätá, že tu nešlo o skutočný výdaj hotovosti (práve a len túto konkrétnu platbu), keď na iné platby, ktoré boli realizované v zhodnom období si už spomenúť nevedela. Obdobné výhrady možno mať aj k svedeckej výpovedi Zuzany A., ktorá navyše ani bežne nevedela účtovníctvo dlžníka a pracovala vo viacerých spoločnostiach, v ktorých vystupoval obžalovaný. Obžalovaný bol jej zamestnávateľ, ktorého pozná dlhodobo, avšak na podrobnosti ohľadne vzájomných transakcií medzi spoločnosťami si nepamätá a nevedela sa vyjadriť ani k vzájomným prepojeniam spoločností, ktoré uvádzala vo svojej výpovedi. Vierohodnosť týchto svedeckých výpovedí je teda podstatne znížená.

Pre úplnosť krajský súd dodáva, že ak by skutočne existovala pohľadávka dlžníka voči obžalovanému spôsobilá na vzájomné započítanie, potom mal dlžník, ktorý bol v úpadku (a v ktorého mene konal obžalovaný) žiadať obžalovaného (ako fyzickú osobu, ktorá mala byť dlžníkom spoločnosti Robinson C. s.r.o.) o uhradenie celej tejto pohľadávky (t. j. nie o započítanie pohľadávky). Plnenie z tejto pohľadávky malo byť následne použité dlžníkom v úpadku pomerne a rovnomerne na úhradu všetkých veriteľov dlžníka (t. j. aj obžalovaného ako fyzickej osoby). V prípade, ak je dlžník v úpadku, nie je možné realizovať vzájomné započítanie pohľadávok, nakoľko sa takýmto úkonom uprednostňuje jeden veriteľ pred ostatnými. Krajský súd sa tu preto stotožňuje s právnym názorom súdu prvého stupňa v zmysle ktorého, plnenie, ktoré nezodpovedá zásade pomerného uspokojenia, môže byť veriteľovi poskytnuté i vzájomným započítaním objektívne existujúcich pohľadávok. Konanie obžalovaného popísané v skutkovej vete napadnutého rozsudku by teda bolo trestným činom zvýhodňovania veriteľa aj za predpokladu, že by nešlo o výdaj finančných prostriedkov v hotovosti, ale išlo by o vzájomné započítanie pohľadávok.

Krajský súd uzatvára, že uhrádzanie niektorých záväzkov dlžníka v čase, keď je dlžník preukázateľne v úpadku nie je možné akceptovať, nakoľko v takomto čase už nemá dlžník uskutočňovať také právne úkony, ktoré by mohli ukrátiť veriteľa, pretože ak dlžník uspokojí podľa vlastného uváženia len niektorých veriteľov o to menej v konkurze dostanú ostatní veritelia. Uspokojenie pohľadávky veriteľa je tak mimo jeho dispozičnej sféry. Ak neexistuje reálny a niečím podložený dôvod na uspokojenie pohľadávky niektorého z veriteľov a ostatní veritelia zostanú neuspokojení, tak ide o trestný čin zvýhodňovania veriteľa, pretože ide o nedôvodné zvýhodnenie niektorého z veriteľov. Včasný vyhlásenie konkurzu zabráni negatívnemu ekonomickému pôsobeniu neúspešného subjektu a tým aj tomu, aby takýto subjekt zvyšoval svoje záväzky a znižoval hodnotu aktív. Pred konkurzom však veriteľ nevie ovplyvniť uspokojenie svojej pohľadávky a uskutočnenie právneho úkonu na jeho uspokojenie je plne v dispozícii dlžníka. Práve preto už v čase úpadku a následného konkurzu majú byť veritelia uspokojovaní pomerne a rovnomerne s tým, že sú chránení veritelia pred znižovaním majetku dlžníka spôsobilého na rovnomerné

a pomerné uspokojenie všetkých jeho veriteľov. Skutočnosť, že dlžník po vykonaní neoprávneného zvýhodňovacieho konania podá sám na seba návrh na vyhlásenie konkurzu nespôsobuje zánik trestnej zodpovednosti za spáchania trestného činu zvýhodňovania veriteľa.

Ak obžalovaný v podanom odvolaní namietal absenciu úmyselného zavinenia vo svojom konaní, tak s touto námietkou sa krajský súd nestotožnil. Z vykonaného dokazovania krajský súd zistil, že obžalovaný konal v priamom úmysle v zmysle § 15 písm. a) Tr. zák. Obžalovaný vedel o nepriaznivej ekonomickej situácii dlžníka, vedel o existencii splatných pohľadávok rôznych veriteľov a poznal ich výšku. Rovnako tak vedel, že dlžník v roku 2009 nie je schopný uhrádzať splatné pohľadávky svojich veriteľov a že dlžník „smeruje“ do konkurzu (napokon dlžník sám podal návrh na vyhlásenie konkurzu už v roku 2010). Napriek tejto vedomosti, obžalovaný v posledný deň roku 2009 uhradil zvyšok splatnej pohľadávky, ktorú mal voči dlžníkovi sám ako fyzická osoba, t. j. evidentne selektoval svojich veriteľov a ich splatné pohľadávky tak, že uhradí len dlh, ktorý mal dlžník voči jeho osobe. Z uvedeného je zrejmé, že obžalovaný konal úmyselne a chcel zvýhodniť jedného veriteľa (samého seba) pred ostatnými veriteľmi a to aj napriek tomu, že nešlo o tzv. prednostného veriteľa.

Odvolací súd je taktiež názoru, že vzhľadom na spôsob vykonania činu (úmyselné uprednostnenie jedného veriteľa pred iným) a jeho následky (nemožnosť uspokojenia zvyšných veriteľov z majetku dlžníka), okolnosti za ktorých bol čin spáchaný (dlžník bol v úpadku a konkurzné konanie voči dlžníkovi bolo „na spadnutie“), ako aj mieru zavinenia obžalovaného a jeho pohnútku (úmyselné konanie obžalovaného motivované snahou uhradiť dlh samému sebe ešte pred vyhlásením konkurzu na majetok dlžníka) je závažnosť prečinu vyššia ako nepatrná, čím je naplnený aj tzv. materiálny znak spáchaného prečinu (§ 10 ods. 2 Tr. zák.). V žiadnom prípade tu nie je možné aplikovať princíp ultima ratio, pretože konanie obžalovaného predstavovalo zjavný exces z bežných podnikateľských vzťahov a pravidiel limitujúcich podnikateľské prostredie, ktorý už napĺňa formálne znaky trestného činu a svojou závažnosťou sa vymyká zo sporov súkromnoprávnej povahy. Ingerencia trestného práva je tu preto namieste.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti odvolací súd uzatvára, že vykonaným dokazovaním bolo nepochybne preukázané, že dlžník, v mene ktorého konal obžalovaný, bol v čase spáchania skutku v platobnej neschopnosti, pričom neoprávnene zvýhodnil jedného zo svojich veriteľov tak, že plne uhradil jeho pohľadávku, kým iní veritelia dlžníka zostali neuspokojení, pričom ak by dlžník v úpadku dostal svojej povinnosti a uspokojoval pohľadávky veriteľov pomerne a rovnomerne, mohli byť aj pohľadávky zvyšných veriteľov uspokojené aspoň čiastočne. Týmto svojim konaním obžalovaný naplnil všetky znaky základnej skutkovej podstaty prečinu zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 ods. 1 Tr. zák.

Obžalovaný svojim úmyselným konaním naplnil aj znak kvalifikovanej skutkovej podstaty prečinu zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 ods. 2 Tr. zák., nakoľko v príčinnej súvislosti s jeho protiprávnym konaním vznikla veriteľom, ktorí sú uvedení v skutkovej vete napadnutého rozsudku, škoda, ktorá v súhrnnej výške presahuje väčšiu škodu v zmysle § 125 ods. 1 Tr. zák.

V tejto súvislosti odvolací súd konštatuje, že škodou sa pri trestnom čine zvýhodňovania veriteľa rozumie škoda na majetku dotknutého veriteľa spočívajúca v tom, že neobdržal od dlžníka plnenie k uspokojeniu svojej pohľadávky, teda nedošlo k dôvodne očakávanému prírastku na majetku poškodeného veriteľa, ktoré by bolo možné dosiahnuť, keby dlžník, ktorý je v úpadku, uspokojil pohľadávky všetkých svojich veriteľov pomerne, podľa zásad úpadkového práva a neodčerpал svoj majetok k uspokojeniu pohľadávky len zvýhodneného veriteľa. Ide v podstate o škodu v podobe ušlého zisku. Škoda tu preto predstavuje rozdiel medzi čiastkou, ktorou bola uspokojená pohľadávka zvýhodneného veriteľa a čiastkou, ktorá by tomuto veriteľovi prináležala pri pomernom uspokojení, pretože práve tento rozdiel predstavuje čiastku, o ktorú boli ostatní veritelia poškodení. Ide o hodnotu tej časti pohľadávky, ktorého pomerného uspokojenia inak mohol veriteľ dosiahnuť, ak by nedošlo k prednostnému uspokojeniu iného veriteľa (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Tdo 72/2015 zo dňa 10.12.2015).

V zmysle uvedených zásad postupoval aj súd prvého stupňa, keď pri ustáľovaní výšky spôsobenej škody zvyšným veriteľom vychádzal zo znaleckého posudku znalkyne F. D. M. E., ktorá vyčíslila percentuálny podiel, ktorý predstavuje úhrada záväzku voči konateľovi dlžníka dňa 31.12.2009 k celkovým záväzkom dlžníka k 31.12.2009. Tento percentuálny podiel bol vo výške 23,4%. Pri zachovaní zásady pomerného uspokojovania všetkých veriteľov mal dlžník uhradiť svojim veriteľom pohľadávky vo výške 23,4% z

celkovej hodnoty ich splatných pohľadávok. Konkrétne to bolo pri spoločnosti Urbia D. suma vo výške 13.444,89 euro, pri spoločnosti RE-ARS s.r.o. suma vo výške 3.224,15 euro a pri spoločnosti F. s.r.o. suma vo výške 11.268,51 euro.

Vzhľadom k tomu, že škodou pri trestnom čine zvýhodňovania veriteľa nie je automaticky celá výška pohľadávky poškodeného veriteľa, postupoval súd prvého stupňa správne nielen pri ustáľovaní výšky spôsobenej škody ako kvalifikačného znaku stíhaného trestného činu, ale aj v adhéznom konaní, keď obžalovaného zaviazal na náhradu škody poškodeným veriteľom len vo výške uvedeného percentuálneho podielu a so zvyškom nároku na náhradu škody odkázal poškodené spoločnosti na civilný proces. Z aktuálnej písomnej správy správkyne konkurznej podstaty, ktorú si vyžiadal odvolací súd, pritom vyplýva, že pohľadávky poškodených subjektov neboli doposiaľ v konkurznom konaní uspokojené.

V tomto smere krajský súd dopĺňa, že rozhodnutiu o povinnosti obžalovaného nahradiť poškodeným subjektom škodu, ktorú im spôsobil trestným činom zvýhodňovania veriteľa nebráni skutočnosť, že títo poškodení veritelia prihlásili svoje pohľadávky v konkurznom konaní, ktoré doposiaľ nebolo skončené a ktoré je vedené ohľadne majetku obchodnej spoločnosti, ktorej menom obžalovaný pri páchaní trestnej činnosti konal. V rozsahu v akom budú poškodení veritelia uspokojení v konkurznom konaní z majetku právnickej osoby ako dlžníka, zanikne povinnosť obžalovaného na náhradu škody vo vzťahu k uspokojeným pohľadávkam (primerane uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 5Tdo/799/2015 zo dňa 19.08.2015).

Súd prvého stupňa však pochybil pri ukladaní trestu, keď obžalovanému ukladal samostatný trest a to aj napriek tomu, že správne mu mal byť uložený súhrnný trest. V tomto smere poukazuje krajský súd na skutočnosť, že už v čase vyhlásenia napadnutého rozsudku bol obžalovaný právoplatne uznaný vinným rozsudkom Okresného súdu Nitra sp. zn. 1T/95/2012 zo dňa 18.04.2013 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2To/93/2013 zo dňa 15.01.2014, pričom toto odsúdenie nebolo doposiaľ zahladené. Vzhľadom k tomu, že stíhaný prečin zvýhodňovania veriteľa bol spáchaný dňa 31.12.2009, išlo tu o súbeh trestných činov a súd prvého stupňa mal preto ukladať trest súhrnný.

V odvolacom konaní (t. j. až po vyhlásení napadnutého rozsudku) následne prišlo k ďalšej zmene, ktorá ovplyvnila výrok o treste v danej trestnej veci, nakoľko obžalovaný bol právoplatne odsúdený rozsudkom Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 1T/78/2015 zo dňa 19.04.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1To/77/2017 zo dňa 04.10.2017, pre spáchanie pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 4 písm. a) Tr. zák. k súhrnnému trestu odňatia slobody (bol zrušený vyššie uvedený rozsudok Okresného súdu Nitra vo výroku o treste) vo výmere 10 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Predmetným rozsudkom bol obžalovanému taktiež uložený aj peňažný trest vo výmere 1.200 euro spoločne s náhradným trestom odňatia slobody vo výmere 4 mesiace.

Vzhľadom k uvedenému právoplatnému rozhodnutiu súdu, prichádzalo v posudzovanej trestnej veci do úvahy, ukladať súhrnný trest obžalovanému vo vzťahu k tomuto novému odsúdeniu, nakoľko všetky spáchané trestné činy sú v súbehu (nejde tu teda o recidívu). Odvolací súd preto zrušil postupom podľa § 321 ods. 1 písm. d) Tr. por. napadnutý rozsudok iba vo výroku o treste a o tomto výroku následne rozhodol sám.

Podľa § 44 Tr. zák. súd upustí od uloženia súhrnného trestu, ak pokladá trest uložený skorším rozsudkom na ochranu spoločnosti a nápravu páchatel'a za dostatočný.

Krajský súd je názoru, že boli splnené všetky zákonné podmienky na upustenie od uloženia súhrnného trestu obžalovanému, nakoľko ten bol právoplatne odsúdený na dlhodobý trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov za spáchanie obzvlášť závažného zločinu. Naproti tomu trestný čin zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. je len prečinom, za spáchanie ktorého hrozí uloženie trestu odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov až 3 roky. Uloženie dlhodobého desaťročného trestu odňatia slobody obžalovanému je tu preto plne postačujúce, aj vo vzťahu k spáchanému trestnému činu zvýhodňovania veriteľa a možno ho považovať za dostatočné, nielen na ochranu spoločnosti, ale aj na nápravu obžalovaného. To platí o to viac, keď trestný čin zvýhodňovania veriteľa bol spáchaný už pred ôsmimi rokmi a keď v danej trestnej veci neboli zistené žiadne priťažujúce okolnosti.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Krajský súd v Bratislave rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku s tým, že ostatné výroky napadnutého rozsudku (výrok o vine a náhrade škody) zostali týmto rozhodnutím nedotknuté.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.